23 მარტი, 1908 ფასი ყველგან 10 კ.

ჭეშმარიტ ქართული სამართალი.

„მსაჯულები“.

(მიბაძვა)

მუდამ დღე და ისიც ცხადში
ქართველ „მსაჯულთ“ ეხედავ კრებას!
გეფიცებით, გული ჩემი
ველარ იტანს ნეტარებას.

თვალნი აღარ შორდებიან,
აზრიც მათზე მიიჯაჭვა,
და იმათმა ეშხის ალმა
ლამის არი ცოცხლათ დამწვა.

თავმჯდომარეთ ვალოდია
უზით, (მამა ხულიგანი),
მარცხნივ,—კიტა აბაშიძე,
მარჯვნივ,—წმინდა სილოვანი.
ბრალმდებლებათ გამოცდილი
ვალიკო და ჩვენი ია,
ღმერთო ჩემო! ერთი ნახეთ
რა კოხტაა! რა კარგია!!!
ჯოჯოხეთიც დაშივლია,
როგორც ეშმაკს და სატანას,
მაგრამ ვფიცავ, ტურფა სურათს
არ შევყრივარ ამისთანას.
ცალ-ცალკე და ყველა ერთად
აზრით „წმინდა“ გრძნობით „სრული“!
წინ სოციალ-დემოკრატი
უდგათ მკლავებ გაბაწრული!
მათი ტკბილი „ძილის-პირი“
ყურს საამოთ ჩაეწვეთა,
გულის სიღრმეს ჩარგო თავი
და სადგური გაიკეთა.
ქაბუკს სჯიდნენ, რომ მან ხალხში
მოძრაობა მოახდინა,
რომ სამშობლო აოხრა,
და სისხლის ზღვა მოადინა.
რომ მან ხალხი გაალვიძა,
გაიტაცა ბრძოლის ველზე,
რომ არსებულ წყობილებას
მიაბჯინა დანა ყელზე.
რომ მან, როგორც ერთი კაცი
აამხედრა მთელი მხარე,
რომ ქვეყნის ძველ ჭირისუფლებს
რისხვა დასცა თავს მქუხარე.
რომ მან ეს ქნა... რომ მან ის ქნა
ათასი რამ ამის გვარი,
„ჭეშმარიტ ქართველთა“ აზრით
სამარცხვინო, საზიზღარი.
მე მესმოდა ეს ბრალდება
ზუბრთა გულის შემაზარი,
და ვფიქრობდი: ნეტა ვახტანგს,
თუ აქვს მუხლი შესადარი!
პროკურორი ეკალაძე
მარგალიტის დორბლს აფრქვევდა,
წამ და უწუმ ჭორი წმინდა
მისთა ბაგეთ შეარხევდა.
ხეობელის წმინდა ცნით
გუნიაც ხელს არ აკლებდა
და გაბაწრულ „დამნაშავეს“
თვალს აავლებ-ჩაავლებდა...
საერთოდ კი, მთელი კრება
მოძრაობას ფრჩხილში სვამდა,
ნიშნად მასზე გამარჯვების
ულვაშებზე ხელს ისვამდა.
დიდხანს ვიდექ შორი-ახლოს
გაოცებულ მოხიბლული...
და ვფიცავ კუდს მათრახისას
დღესაც კი ძგერს ჩემი გული.

ეშმაკი.

P. S. იქნებ კრება დიდებული
მე სრულად ვერ დამესახოს
და ვსთხოვ მკითხველს პირველ გვერდზე
მათი სახე თითონ ნახოს.

ე.

ამონაკვნესი.

„Тебѣ, я знаю не понять
Мою тоску, мою печаль;
И если-бъ могъ—мнѣ было-бъ жаль“
Лермонтовъ.

მყუდროებაა, ირგვლივ სიჩუმეა,
სარდგვევათ მხოლოთ კვნესა შთენია,
ნაყოფი მისი, რაც სულს აწუხებს,
და იარებათ გულს დასჩენია!
სადღაა ბრძოლა შიშველი მკერდით,
ორონ-ტრიალი, თავ-დავიწყება,
და ის ყიჟინა, სევდა-ვარამის
ჩახრჩობა-მოკვლა, რომ შეიძლება?
მას ჩავეკარი ტანჯვის სამეფო,
სვედრმა მის ტალღებს მე შემაყვარა,
და ნუ თუ ეხლა ჩემგან შორს არის.
მანაც გამწირა, დამტოვა ჩქარა?!!
არა, ის ისევ მომინახულებს,
მისგან ღალატი არა მგონია,
მან ერთმა უნდა დაასამაროს
მუხთალ დროების წეს-კანონია!
მაშ, დღეს ვიტანჯო, ჩემო მტარვალო,
ჰა, შემომხედე იდიმე გულში,
მხოლოთ ერთს გკითხავ: იცი ამ ტანჯვას,
რომ არ გაგიცვლი მაგ სიხარულში?!!

რ. ლეჩხუმელი.

ბათუმის ავან-ჩავანი.

დაბერა გაზაფხულის სიომაც. რამდენ ღარიბ ღატაკის ბედნიერებას შეადგენს ეს დალოცვილი გაზაფხული! აქამდის სანახევროთ შიშველ-ტიტველი დღეს მუქთად იცვამს, იხურავს და თბება. ისე გავიდა მთელი ზამთარი რომ ბათუმის ქუჩა-ბულვარი მხოლოთ თბილ პალტოიანების კუთვნილებას შეადგენდა. მარა გაზაფხულის ცნობილმა ნიავმა ამათ მეტოქე გაუჩინა. ახლა უპრალო ბლუზის პატრონსაც თამამათ შეუძლია ზამთრის ბუნაგიდან ქუ-

ჩას ესტუმროს, რადგანაც მადლიანი მზე ბუნებრივ პალტოს მუქთად იძლევა. ამ მხრით დაზღვეულმა სიცივისაგან, მეც დავრეკე ნაცარი ამ გაზაფხულის პირზე და ზამთრის უნახავი ბათუმის არე მარის დათვალიერება განვიძრახე.

ჯერ პირველად ქალაქის სამკურნალოს ვესტუმრე ბათუმში ამ დროს ყვავილი იყო მოდებული. ჩემდა ბედათ ამ სენში გამოვლილი გახლავარ და რადგანაც ყვავილიანების რაოდენობა და მდგომარეობა მაინტერესებდა, სწორეთ იმ განყოფილებაში შევედი პირველად, რომელიც ამ სენიანებისათვის არის დანიშნული. ასი რიცხვიდან მხოლოთ 30 აღმოჩნდა აქ მწოლარე და ისიც საშინელი მშფოთარენი, (ყვავილმა საშინელი სიცხე იცის. ასე რომ ადამიანის ლოგინში დამაგრება ამ დროს ყოვლად შეუძლებელია, თუ ზედ მაგრათ არ დააკოჭე, დანარჩენები კი სამლოცველო ოთახში დაესვენებიათ. ნაკლებათ ჩნდა მოსამსახურეთა რიცხვი; ამიყობაში გართულიყვენ. მხოლოთ ხანჯალ დამბაჩიანი ერთი მაჰმადიანი დაეძებდა რაღაცას, თუ ვიღაცას. სხვაფრივ ამ განყოფილებაში ყველაფერი წეს-რიგზე არსებობდა. შევიხედე მეორე განყოფილებაში. აქ ორი ავათმყოფი ერთმანეთს ბღიკავდენ, სხვაფერ არ იფიქროთ,—სცემდენ ერთმანეთს და გამშველებელი არავინა ჩნდა. ერთ ოთახში ტვინის ანთებიანი იწვა და რადგანაც თოვლის საწყობი სარდაფი ცოტა მოშორებით—ბოგას გამოღმა სასმელების დუქანში გადმოეტანათ, ჯერ თავზე ცივ ტილოს აფარებდეთ: განკურნებულიყო კაცი ვინმე, შინ წასვლას ეპირებოდა, მარა თეთრეულის ამარა ეს არ შეიძლებოდა, მისი ტანისამოსი საწყობიდან ვიღაც ორ ფეხა თაგვს გაეტაცნა.

ვიფიქრე: უპრავას სპერმაკუდინი, ხოლო ამათ სპერმაწყვიდინი თქო და გამოვბრუნდი.

ბევრი ვიარე, თუ ცოტა ვიარე, ქალაქის მესვეურთა კეთილ განსასვენებელ საკრებულოს ვესტუმრე და უხმო ხმოსანთა კრება ვიხილე. წლიურ ხარჯს ანაწილებდენ. ასწიეს, დასწიეს, ასწონეს, დასწონეს და სხვათა შორის შემდეგი დაადგინეს: 1) თუმცა საკრებულო სახლი მრავალ ოთახიანია და ქალაქს შეძლება ნაკლებათ აქვს, მარა ახლად გამოყვანილი წყლის გამგეობისათვის ახალი შენობა დაიქირაონ. 2) ანთებიან სნეულთა სარეცელზე დასაკოჭავ საავათმყოფოს ექიმებს, რადგანაც 100 ყვავილიანებში მხოლოთ 70 უკვდებათ, საკუთარ ბინაზე ტელეფონები მოუწყონ. 3) ათას ხუთას მანათიან მოსამსახურეს მიუმატონ მხოლოთ 300 მანეთი. 4) დაბალ მოსამსახურეებს, რომლებიც თვეში 24 მანეთს იღებენ, ჯამაგირის მომატებაზე ვარი ეტკიცოს. (ამ უკანასკნელ დადგენილებაში უპრავის პურიშკევიჩ ათინელს დიდი ღვაწლი მიუძღვნის). უნდა მოგახსენო რომ გაზაფხულზე დიდხანს სიარული ადამიანს აცეტებს და ჩემზედაც გავლენა იქონია ბუნებამ; შევიქენ იძულებული ბინასა შინა მივქცეულიყავი. მხოლოთ ხმოსნებს კი კუდი მათრახისა ვუსურვე ასაცხელებლათ რბილი ნაწილისა.

ბლიკვაძე.

შეკითხვა და პასუხი ქართულ სალამოზე ჟეტონების ექსორიის შესახებ, ანუ ქ-ნი „არ ვიცი“.

— რამდენი მიიღეთ ჟეტონი?

— არ ვიცი.

— რამდენი გაყიდეთ?

— არ ვიცი.

— რამდენი აიღეთ ფული?

— არ ვიცი.

— ამა და ამ კაცმა ხომ ამდენი და ამდენი ჟეტონი გადმოგცათ?

— არ ვიცი.

შემკითხველი განცვიფრებაშია. მე სულაც არ გავნცვიფრებულვარ, რადგან ძალიან კარგად მივხვდი რაშიც იყო საქმე და ქ-ნ „არ ვიცის“ პირველათ კუდინი ვასხურე და მერე მათრახის კუდიც წაუტკიცინე. შეხტა და „არ ვიცის“ ყვირილით მოკურცხლა.

კვინწარი.

პროლეტარიატის აღსარება.

ბნელში ვიდოდით, ვერ ვხედავდით სხივს მოელვარეს,
მძიმე უღელ ქვეშ სცოდავათ ვიკაკვებოდით?!
და მუხლ-მოურიდნი შველას ვსთხოვდით ზეცად მჯდომარეს...
მაგრამ არრისგან განა რასმე ვღირსებოდით?!
წელი წელს ცვლიდა, საუკუნე—საუკუნესა,
და ჩვენ კი ისევ მონობაში გვხდებოდა სული,
ვიტანჯებოდით, ჩვენი მოთქმა, წუხილი, კვნესა,
ზეცას წვდებოდა, მიწას რწყავდა ცრემლთ ნაკადული.
და ამ ტანჯვაში აგვეხილა კიდეც თვალები,
შევიგნეთ ნათლათ, რომ ხსნა მხოლოთ ბრძოლაში არის,
შევაკავშირე დაქსაქსული ჩვენი ძალები,
ავმართეთ დროშა დამცემელი მტარვალთ თავზარის.
და გამოვედით ბრძოლის ველზე თავგანწირულნი,
ქედმოუხრელათ ვებრძვით მარად ჩვენ სისხლის მსმელებს,
ვიდრე სრულიად არ მივაღწევთ მიზანს ტანჯულნი
ძირს არ დაუშვებთ საბრძოლველათ ამართულ ხელებს!

ვ. ჩახრუხაძე.

ს ი მ ღ ე რ ა.

(მიბაძვა აკაკისა).

რა დროს ცრემლია, როდესაც
მზემ ზურგი აგვიცხელაო?
ბუნებამც ლხენა დაიწყო:
ოდელა, დელა, დელაო!
მეც მინდა სევდა გავფანტო,
საქმე რომ გამიძნელაო
და აღარ ვტირი, ვიმღერი:
ოდელა, დელა, დელაო!
სადა ხარ, ჩემო მოკეთევ:
ძმავ, ამხანაგო, ყველაო?

მოდით და ერთად ვიმღეროთ:
ოდელა, დელა, დელაო!

ჭირმა თუ თავი იჩინა,
მას ადრე უნდა შველაო,
რომ არ გადიქცეს ტირილათ...
ოდელა, დელა, დელაო!

ასეა აწმყო ცხოვრებაც,
რომ უყვარს ჩვენი წველაო
და თან გვიმღერის ძილის პირს:
ოდელა, დელა, დელაო!

მღილმა თუ ჭია-ღუამა
კისერი წაიგძელაო
და გასძახიან ჩვენ ზურგზე:
ოდელა' დელა, დელაო!

გველი კვლავ გესლით სისინებს,
ქვეშ-ქვეშ იცინის მელაო
და ხითხითებენ ბოროტათ:
ოდელა, დელა, დელაო!

მიკიტანს დარი დაუდგა,
ღიპისა უყვარს ზელაო,
ტრიალებს სუფრის გარშემო,
ღიღინებს: დელა, დელაო ..

ვაჭარმაც, დახლში ჩამდგარმა,
დაიწყო მჯიღში ხველაო,
ჩუმი ღიმილით ტყავს გვაძრობს,
ოდელა, დელა, დელაო.

ბანკირი ვინმე, ბურჟუა
ბაჯ-ბაჯებს ნელა-ნელაო,
სუქდება ჩვენი ოფლითა
და ლხინობს: დელა, დელაო.

ჩინოვნიკს საქმე გაუჩნდა
თხოვნები აიკრელაო:
გლეხმა იტიროს, სხვებმა კი
იმღერონ: დელა, დელაო!

„პაგრომშჩიკს“ მისცეს „ტრიცეტკა:“
ძან ყელი ჩაისველაო,
მოსდგა და წაღმა უკუღმა.
ღრიალებს: დელა, დელაო.

შინაურებიც ახირდენ.
მღვდელმაც კი დაგვიხელაო
უმღერის თავის დრამასა:
ოდელა, დელა, დელაო!

მწერალმაც, მამასახლისმაც
ატეხეს ხათაბელაო,
ხელი ჩაჰკიდეს „სტრაჟნიკებს,“
მღერიან: დელა, დელაო...

სოფლის ყვავი და ყორანი,
სვავ-სვუვი და წრუბელაო
შეთანხმდენ, შეკნეს კონცერტი:
მღერიან, დელა, დელაო!

ამ დროს სადახარ, მოკეთევ,
ძმავ, ამხანაგო ძველაო,
რომ არ მესმოდეს ამ ჰანგზე
ოდელა, დელა, დელაო?!

რომ შევუტიოთ' გავფანტოთ
სევდა, ჭირი და ბელაო,
კვლავ ავამღეროთ სხვა ხმაზე
ოდელა, დელა, დელაო!..

ნ. **ზომლეთელი.**

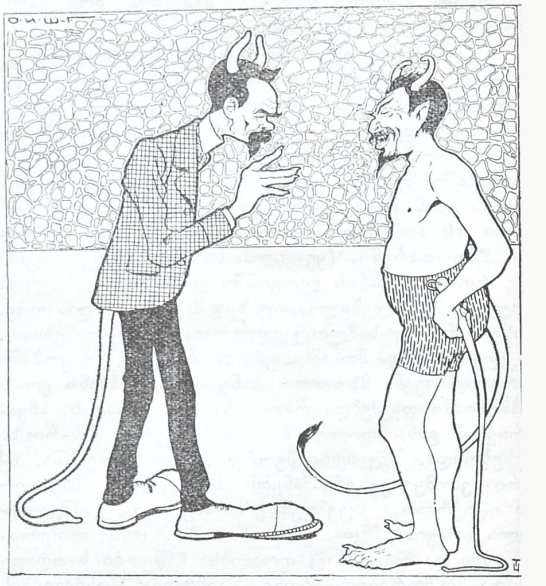

ორი ეშმაკი

(სამი იღბალი.)

მეორე ეშ. მო, ყური მიგდე, მოგითხრობთ
ამბავსა გასაკვირებსა:
როგორი დასდევთ იღბალი
ნიშადუროსან „გმირებსა,“
ვითარ პოვებენ უზომო
ქანქროვან ჯამაგირებსა,
ოდეს დასწერენ გაზეთად
„ესდეკთა“ ჩვენთა ძვირებსა
ცნობილსა ყრმასა **ხეობელს***)
მარად-ჟამს მოყიალესა,
საქმისა გარე მდგომარეს
„გლეხების მოტრფიალესა,“
არავინ მისცა „საკუჭე“
თხოვნების წერით ღალესა,
აშკარა იყო: „მამულის
ღალატი“ დააბრალეს.
მაგრამ მოჰყიჭდა ხეობელს
ესე უქანქროთ ვლინება

*) მე აქ არ ვიტყვით „იგივეს“ სახელა და გვარსა მისასა, როგორც სჩვევია „ნიშადურს“ გაზეთს ველური ზნისასა.

ჭორისა გუდა მოიგდო,
(პროკურორობა ინება)
და ქართლის მოძრაობისა
მოგვითხრო ვრცელი გინება
და ამა ხერხით იქ ჩაჯდა,
საცა არ მოეწყინება.
დღეს ზუბრთა ბანკში ბინადრობს,
ქანქარსა ჰპოებს ბლომათა,
ჭორისა გუდა წამოხსნა
გუნიას გასაძღომათა.
თანაც არწმუნებას, ქვეყანას
რომ მსჯელობს მიუდგომლათა,
რომ არ ქნა ესე ქამანდი
კასაში შესაძრომათა.

პირველი ეშმაკი რა ხეობელი? **�одиц**
ჭირის ოფლს მოიწურავდა,
ვიდრე „ქეშმარიტ ქართველთა“
ქულაჯას მოიხურავდა.
მაგრამ რა დაჰგმო „ძველი გზა“
ესდეკებს მოიმდურავდა,
ქანქარიც ბლომათ იშოვნა
ნუნუაშიაც ცურავდა.
ჯერ ზუბრთა მარშალს შეუქვრა
ქანქარის სათხოვნელათა,
და როგორც „საქმე“ ითხოვდა
გააზნაურდა ხელათა*)
შემდეგ ვალიკო გუნიას
მიადგა მოსაწველათა,
„სულიერ მამას,“ იგულვებს
თეატრის გამგებელათა.
აქედან ბანკში ისკუპა,
სადა ქანქარნი ბუდობენ
„მამულის სამსახურისთვის“
ბლომ-ბლომათ გადმოუდობენ,
„გამოსარჩენსაც“ იშოვის
თუ „ძველებრ“ არა ცუდობენ.
(სად თქმულა ბანკი ისეთი
მსახურნი არა ქურდობენ?)
ვალიკოს იღბლიანობის
ენა ვერ ბედავს თხრობასა!!
სასწაულია „ღვთიური“
დაგეფიცებით ძობასა!.
რა შესძლებია! აჰ, აჰ აჰ!
„ესდეკთა“ ლანძღვა-გმობასა?
(სულ ყველა ამით ამართლებს
„ათასის“ გადაძრობასა.)
როგორც ქართველთა „მოღვაწეს“
მას ეპატივა სასჯელი...

ჩაფიქრებულა ესტატე
(ისარის გამომსახველი)
გულს კაეშანი გაჰკვრია
სულს ულრღნის სევდა-ნაღველი,
„ის“ რო ბნელში ზის, „ეს“ არა
ამ სასწაულის მნახველი.

პირველი და მეორე (ერთად)
ამგვარათ „ესფერობისთვის“
არის საჭირო პირობა:
სინდისის სრული გაყიდვა,
ჭორების არა ძვირობა,
სოციალ-დემოკრატებზე
ველური მონადირობა...
და თუ თქვენც დამეთანხმებით
შერცხვეს ასეთი გმირობა.

ეშმაკი.

წერილები ეშმაკისადმი.

გურიიდან. ძმაო ეშმაკო! თუ შენ გურიას ასე ააღებდი ხელს სწორეთ არავის ეგონა! თუ გეშინია სულ-სხვა კითხვაა, მაგრამ ახლა შიშიც იქით უნდა გადადვა და რაც დაგემართოს ერთი ჩამოინავარდო. მათრახიც ახალი იქონიე და „კუდინიც“ მრავალი.

ვაშნარაში რომ ამოხვალ, ივ. ნაკაშიძეს შეგხვდები. სულ იქ ზის დუქანთან. ერთი ყანწი „კუდინი“ გადადი მასთან ალავერდით და „რეჩში“ სხვათა შორის უთხარი: რა შენი საქმეა ძმაო იმის დევნა თუ ვინ წავ და წამოვა ციხის-ფერდსა, ან ხვარბეთშითქვა. ყოფილ „რევოლიუციონერ“ ნიტიფოს მარტო კუდინიც არ ეყოფა და ერთი ორი კუდის გაწკაპუნება ხაპპურივით შეერგება.

ოზურგეთში ცოტა მეტი ხანით დაგჭირდება შეჩერება. ჯერ ყაზარმებთანვე მოიკითხე პავლე ჩ-ლი და დაარიგე თუ როგორ ცუდია მეზობლების შეწუხება. ეს კაცი გზაზე დგას, თორემ პირველი „ვიზიტი“ რასაკვირველია ნიკოს ეკადრება. ცოტა უქეიფოთ არის და ერთი სტაქანი „კუდინი“ ძლიერ მოუხდება. შემდეგ მიხას და ნიკო ქადეიშვილებს მოახსენე: სხვა „სიკეთეც“ გეყოფათ და ეს ჭიჭყინი ნუღარ აიკლით ქალაქითქვა. იქვე ერთი სქელ-სქელი ყმაწვილი რომ შეგხვდება, იმას მარტო „კუდინი“ დაალევინე. უთხარ სულ ლოთობა მავნებელია თქვა.

მაკვანეთში უეცველათ ინახულე კოწია კალანდარიშვილი და მოახსენე: სამარცხვინო საქმისათვის სამარცხვინო ბოძზე მიგაკრავ-თქვა. ვინ იცის იქნებ შენი მოეხათრეს ან შეეშინოს. თუ დარიგებამ არავითარი გავლენა არ იქონიოს, მაშინ ერთი ლაზათიანათ უცხუნე მათრახის კუდი და შენ კი...

ლეხოურისაკენ გასწიე. შენს მისვლას როგორც შეიტყობს ეს. [illegible] მაშინვე სახ-

---

*) ქამელეონსა ამგვარსა

ვება. „ცქაფი„კია მაგრამ შენ ხომ ფრთები გაქვს და წამოეწიო თუ არა უცხუნე და უცხუნე. შეიძლება შენ ვერც კი გიცნოს და ცოლის აჩრდილი ეგონო. ყოველ შემთხვევაში ხათრით ნუ მოეკიდები.

ერთ მგზავრობაზე ესეც გეყოფა, მაგრამ გურიას, ძმაო ჩემო, ერთი მგზავრობა არ ეყოფა.

შენი **ალ-ქაჯი.**

—

აბაშის ნაწილი.

სადა ხარ, ძმაო ეშმაკო!
უშენოთ ეოფნა გვწყენსაო,
საქმე რომ არა გქონდეს რა,
ჩამოთრბენდე ჩვენსაო.
მოგიყვანთ რაყდენ რუხაძეს,
მეღვეინესა ჩვენსაო
შენ ნუ მოაკლებ მათრახსა
ნურცა კუდინის წვენსაო,
ის ალბათ მოიხსენიებს
გრიგოლს, აბაშის ბერსაო,
კოწიას უკვე ცნობილსა
ხუდიგანების წკვრსაო,
მაგრამ შენ მაინც ნუ ზოგავ
შენი მათრახის წვერსაო.

ალიკო.

—

ჯუმათიდან. ბიძია ეშმაკო! ქვეყანამ ჩვენ მოგვიძულა და ალბათ შენც იმისთვის აგვაღე ხელი. მოხუცებს თუ ვერ ეწყობი ჩვენ რაღას გვერჩი პატარებს? რამდენი ხანია სწავლა აღარ გვაქვს. შარშან რის ვი-ვაგლახით გაორკლასიანეს ჩვენი სკოლა, მაგრამ სმოტრიტელი სულ „ავათ“ გვყავს და მარტო ივანემ რა ქნას? გვიშველე რამე ბიძია, ხომ იცი ახლა კულტურული მუშაობის დროა და ჩვენ კი სკოლის კარები გამოგვიხურეს. ჩვენ მაშინვე ვუთხარით მზრუნველებს: რასა სწერთ იმ ინსპექტორს, მაინც არ გაგიგონებს, ისეკ ბიძია ეშმაკს მისწერეთ მეთქი, მაგრამ ვინ დაგიჯერებს.

მაგიორში ბიძია ჯამელეთისა და მის სიძეს, მელიტონს ძლიერ ეჯერიან ოზურგეთში და ქანქარსაც ბლომათ იმასშობიან, ნაიმასქნარი კაცების გამოიმასქნაში. მაგენს ნუ გააწბილებ შენი ჭირიმე თითო მათრახი, კუდზე, რადგან მეტის ღირსიც არიან.

თუ ღირსი არ არიან კითხე ერასტი მარჩიელს. ეს ისეთი დამსახურებული კაცია, რომ ვიცი ერთ კუპრიელ „კუდინსაც“ უთავაზებ.

გარდა ამისა საყვარელო ბიძია, ერთი ჯუმათის მონასტერშიაც შეიარე. ეშმაკობის ფიქრი ნუ გაქვს ანგელოზს არ იღებენ, თორემ ეშმაკს უარს ვინ ეტყვის. წმინდა მამა გერასიმე რამდენი ხანია აქედან საიქიოს გადაბრძანდა დაჩაზე და ვერ წარმოიდგენ რამდენი ნივთები წაუღია თან! თურმე ხუთი წელიწადია რაც აგზავნიდა ვერცხლის ჭურჭლეულობას მონასტრიდან საიქიოს დაჩაზე. წარმოიდგინე ერთი მონასტრის სახლიც კი გაუმგზავრებია.

გარდა ამისა ვინ იცის კიდევ რამდენ რამეს ნახავ იმ დალოცვილ სახლში და იქაურების პატივიც შენ იცი.

შენი **მელია.**

—

სოფ. აბაშა.

მამასახლისი გაცხარდა
წინეთაც თავ-რეტიანი,
გთხოვთ მოუვლინოთ საჩქაროთ
„კუდინი“ ათ წვეთიანი.
მწერალიც გაიმასქნა
რადგან შემცირდა „შტრაფები“,
თუ ძმა ხარ გამოუგზავნე
მასაც კუდინის „ყლაპები“.
მარტო მღვდლებს უდგათ ზეიმი,
რაკი მიიღეს დრამები
და გთხოვთ გაჩოთქო, ეშმაკო,
ეგ სულიერი მამები.
ცოფებსა აფრქვეს პირთაგან
ჩვენი დალაქი კირილე...
ორმოცი წვეთი მიართვი
ეშმაკო, შენი ჭირიმე.

ტუზი.

—

სოფ. ჭალა. (გურია) ეშმაკო! არას მამაო ჩვენობით არ შეიძლება თუნდაც ერთი საათით ჭალა არ ინახულო. საქმე იმაშია, რომ კოწია შაფაქიძე დაჟინებით გთხოვს ერთ მწვავე მათრახის კუდსა თუ ძმა ხარ ნუ გაწბილებ. თუ საჭირო იქნება მთელი სოფელი დაუდგება თავდებათ და მის თხოვნას დაამოწმებს.

რუბენ გოგიტიძეს ხომ მოწმობაც აღარ სჭირია. კარგი ხანია იმან სოფელს შეაფურთხა მხრები აიჭრელა. ამ წინაზე ვიღაც ტყეში მიმავალ მუშებს დაუხვდა და იჭერდა: შენს დასაჭერათ სამასი მანეთია გადადებულია. მუშებმა თავი გაინთავისუფლეს, მაგრამ გთხოვენ სამასი მათრახის კუდი და სამასიოდე წვეთი „კუდინი“ მიულოცო მათ მაგიერ პატივცემულ რუბენს.

უკულმართი.

—

ჩხორუწყუ. (სამეგრელო). ძმაო ეშმაკო! რაც უნდა ბევრი გელაპარაკო ჩვენი გვადას შესახებ სრულად ვერ დაგიხატავ მის „სპეტაკ‘ პიროვნებას. დაბადებიდან სულ მამასახლისათ არის, მხოლოდ ერთობის დროს იყო მიმალული.

საქმეთა მისთა გასაცნობათ უმჯობესია თითონ ჩამოინავარდო, მაგრამ აი რას გირჩევ. ჩუმათ ჩამოიპარე და ხმა დაჭყარე ქურდი ვარ თქვა. ქურდებისა ვის სრული თავისუფლებაა ჩვენში და კაცი ხელს არ გახლებს. ამ სახით შენ გაიგებ გვადას გამოსარჩენის წყაროთა მიმდინარეობს. მათრახი საჭირო იქნება.

შენი **ლეონიდი.**

—

ჭიათურა. ძმაო! სირცხვილი კია ჭიათურის ასე მივიწყება. კარგათ მყოფები თუ არ გენანება ავათმყოფებს რას ერჩი? უთუოდ უნდა ჩამოხვიდე და ჰკითხო ერმილე თაყაიშვილს, რატომ არ უმზადებ ავათმყოფებს იმ საჭმელს, რომელსაც ექიმი უწერს თქვა. იმედია სიმართლეს დამალავს და შენც ერთი კუდი გაჰკარი.

კოწია კაკაბაძეს, თუ გინდა, ნურაფერს ნუ ეტყვი პანასეევის სამუშაოზე მუშათა შორის აღლუმის მოხდენისათვის.

კაკილა.

—

ბაქო. ძმაო ეშმაკო! ბაქოს ქალები დაჟინებით გთხოვენ ერთი მცირე ხნით მაინც ჩამოხვიდე და „ვეჩერების“ გამართვაში დაეხმარო. ხუმრობა საქმე ხომ არ არის ყოველ დღე „ვეჩერის“ მართვა და ხალხის გაიმასქნა.

ჩამოსვლისთანავე ბაგაევის ეზოში უნდა შეხვიდე, რადგან იქ იმართება ვეჩერები, მაგრამ კაპირშასთან ძლიერ ფრთხილათ იყავი, თორემ უკანასკნელი რომ ვთქვათ ორი თუმანი ისე გაგიფრინდება ხელიდან ვერც-კი შეიტყო. „ვეჩერების“ ანგარიშის მოთხოვის შემდეგ; ყველა ხელმძღვანელებს შენი „კუდინი“ დაალევინე ენერგიის მოსამატებლათ და საითაც გენებოთ მიბრძანდით.

კოდარა.

—

თფილისიდან. ძმაო ეშმაკო!

პავლე ბარქაია, პატრონი
სასტუმრო-ბუფეტ „სვეტისა“,
ღირსია მენდე-მერწმუნე
„კუდინის“ სითხე წვეთისა.—
,,ჭეშმარიტ‘‘ ხაზეინთ-შორის
ძვირია მისი ბადალი
ნუ დარდობ ,,კუდინთან‘‘ ერთათ
მათრახის კუდიც გაკარი,
თორემ აღარ ვართ ძმობილო
დღე დაგვაყენა საზარი
ნამუსზე მწყრალათ ბრძანდება
შუბლი აქვს მეტათ მაგარი.

მოსამსახურე.

—

სამტრედიის რაიონიდან. ძმაო ეშმაკო! სამათრახო პირები ისე გამრავლდენ ამ ,,თავისუფლების‘‘ ხანაში, რომ თუ დროზე არ მივაშველეთ თქვენი მათრახი და უებარი წამალი ,,სპერმაკუდინი‘‘ გვიანღა იქნება. ამისთვის გთხოვ, ძმაო ეშმაკო, წერილის მიღებისთანავე გამოფრინდე და ერთი ძველებურათ გამოაღვიძო აქაურობა.

კლიენტები რომ საძებრათ არ გაგიხდენ მე ვეცდები მიუდგომლათ გაგაცნო აქაური ,,მოღვაწეები‘‘. მოსე სტურუას, (ქალაქის თავია) რადგან ძლიერ სუსტათ გრძნობს თავს, საექიმოთ ქალაქის ქანქარს იმას უშვება და ამან სასურველი ნაყოფი ვერ გამოიღო. ამის გამო კრამოლნიკებთან ბრძოლა უძნელდება და გთხოვთ 59 წვეთი ,,კუდინისა‘‘ მიუძღვნა.

ამის შემდეგ საჭილაოს ,,პლატფორმა‘‘ზედ უნდა წამოხვიდე იაშკა პეტრენკოსთან. გზაში ნაჩხეტაურის მღვდელთან გავივლით. ეს მოძღვარი საზოგადოებას დაპირდა: ,,მთავრობის შესახედავათ გადაიხადეთ ,,დრამის‘‘ ფულები და მე როცა ხაზინა გადმომცემს ისევ თქვენ დაგიბრუნებთო‘‘. მამა გიორგიმ ეს ფულები კეთილათ შეიტყემლისკვერა. ოინბაზობისთვის 37 წვეთი ,,კუდინისა‘‘ მიაღებიე.

არ ინდობენ, ბრალიანსა და უბრალოს ყველას ამათრახებენ, პოლიციაში მიერეკებიან ,,ახალთაობის‘‘ კაცებს. ვისაც ქანქარი აღმოაჩნდება 16 ან ჩვიდმეტმანეთ-ნახევარი, ანთავისუფლებენ. ძვირფასი სამსახურისათვის იაშკა „პროვიტელსტვენი სტარშინობას“ თხოვს მაზრის უფროსს და კარგ გუნებაზე იქნება, თორემ ვაი ჩვენი ბრალი. ერთობის კაცათ მიგვიჩნევდა და 20 ქანქარი არ გეყოფოდა.

—

ს. მათხოჯიდან. (ქუთაისის მაზრა). მათრახიანო ეშმაკო! პირველათ მოკითხვას მოგახსენებ, ჩვენ გახლავართ ასე გვარიანათ ღვთისა და თქვენის იმედით: ყველა გაუჭივრებლათ ვცხოვრობთ, მხოლოთ სიმინდი ამ ორ დღეში დაგვილევა და მერმე შიმშილობის მოსაკლავათ „რიკე-ტაფეთ“ გვინდა თავის შექცევა, ეს ერთი.

მეორე: საშინელი კარტის თამაში გვაქვს გახურებული დუქნებზე და უკანასკნელ გროშსაც იქ ვაგებთ.

მესამე: ვიღაც ორი „ბარიშნა“ ეწვია ჩვენს სოფელს და „სკოლები“ გააღეს. ერთი ქარგვას ასწავლის, მეორე კიდევ რაღაც მამაძაღლობას:

მეოთხე: ჩვენი სამრევლო სკოლის მასწავლებელი ერთობ „ქახრაკი“ ბიჭი გამოდგა. გიმნაზიის გასათავებელ ეგზამენის დასაჭერათ ბიჭები აიყვანა და ყველას პირობით ეკვრის: თუ მერვეში დაგაჭერიო, 400 მანეთი, მომეცი და თუ მესამეში 200-ო. ჩვენ უფრო სხვა „ფოკუსს“ იზამდა ბეეგონა, თვარა ამისთანას რაჟდენა ჩიმაკაძე და ბესარიონ დოჭვირიც კი „მოახერხებდა“. ნეტავი ისენი დაენიშნა აქ თედოს მასწავლებლათ. მახლას, რომ ვერ გაჭრა ნიკიფორა ხუცის რეკომენდაციამ!

მეხუთე: კასიონა მელაძის გადაკარგვით ერთობ გახარებული არიან ჩვენი სოფლის „ჭკუის კოლოფები“, განსაკუთრებით ფოთში მუშების ტყავებით ქონდადებული ალექსი ბუჭულავიჩი.

მართლა ფოთის მუშები მომაგონდა და მეცხრე ამბავათ იმათ ამბავსაც შეგატყობინებ: მოგეხსენებათ ფოთში არტელია, ამ არტელში მათხოჯელი მუშებიც არიან. ზოგიერთი მათგანი ერთ დროს „ერთობის“ კაცი იყო, ეხლა კი ცოტა ქონმოდებულია და ფოთში ნაიმასქნარ საქონელს აქ ასაღებს. გარდა ამისა თავიანთ ადგილებითაც ვაჭრობენ, მაგ. ერთმა აქაურმა მუშამ არტელს თავი დაანება და თავისი ადგილი რვა თუმნათ გაყიდა.

მეტი რაღა თავი შეგაწყინო ჩემო ეშმაკო. მე ამბები შეგატყობინე და აწი შენ იცი „კუდინს“ გამოგზავნი, თუ მათრახით აუცხუნებ ზურგებს.

შენი მოსიყვარულე **ცხვირა.**

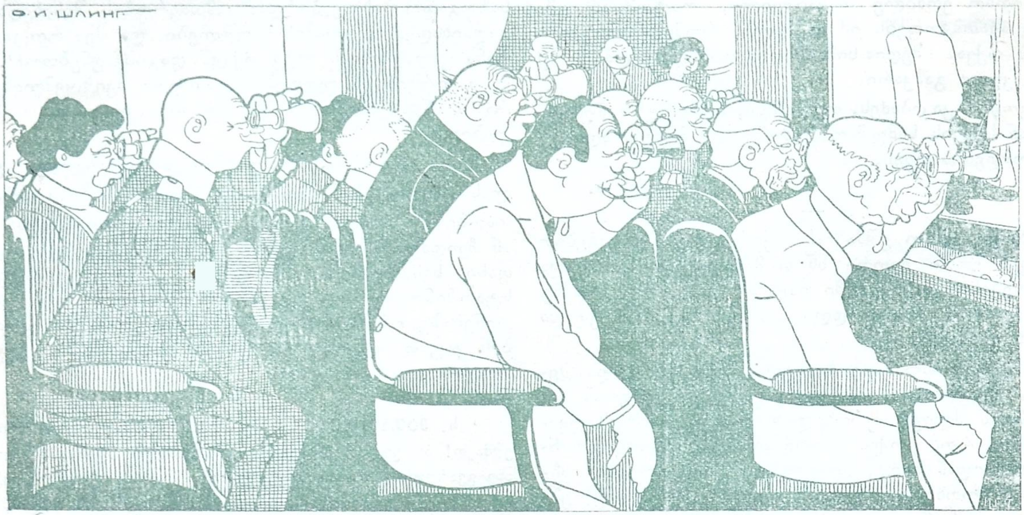

„ნევის ფარსის“ წარმოდგენებზე.

ფ ა რ ს ი.

ai სცენა, ზედ მხევალი
სამოსლისგან გაძარცული,
და თფილისის „მოქალაქე“
უჭვრეტს სურათს თავ-წარგული.

ДЕДИС СИМЛЕРА.

დედის სიმღერა.

მწარე აწმყოვ, სიმწარითა
ნაშობი და გამოზრდილი
ჰა მებრძოლი მოგიძღვენი
ჩემი პირმშო, ჩემი შვილი.
სცოდავი მამამისი
მძიმე შრომამ მოიკლა,
მე ძუძუზე დამიტოვა,
გამამწარა, გამაშხამა!
ახლის ფასი რომ არ მქონდა,
ვაფარებდი კონკა ძველსა,
ღამით გულში ვიხუტებდი
ჩემს პაწია საყვარელსა.
ბევრჯერ საწყალს ზამთრის ღამე
„თეთრად გამითენებია“:
თვით მცივოდა და ტანსაცმით
მაგი ჩამითბუნებია;
ხშირად ხოლმე მშიერ კუჭზე
შრომის ოფლი დამიღვრია
და ნაშრომით თვით ვყლავ მშიერს
ისევ მაგი გამიძღია.
ამნაირი წვა და დაგვით
მე ვაჟკაცი გამოგზარდე
და ცხოვრებავ, შენ მოგიძღვნი!
შენთვისვე, თუ გიყვარდე!
ვიცი, ბევრი ჩემისთანა
ქვეყანაზე დღესაც არი,
მათი ხვედრი სისაწყლეა,
წვა-დაგვა და ოფლის ღვარი;
ისიც ვიცი, რომ ჩემი ძე
იმათ გამოესარჩლება
და ამ საქმეს მთლად შესწირავს,
რაც ღონე აქვს და შეძლება!
აწმყო წესსა ცხოვრებისას
ტანჯულნი რომ შეებრძვიან,
და დიდი მომავლისთვის,
პატიოსან სისხლს დაღვრიან,
მაშვინ ჩემი გმირი შვილიც
მათთან ერთად მხნედ დადგება
და მათთანვე დაიძახებს:
„სიკვდილი, ან გამარჯვება!..“
ამით იგი გადაიხდის
სამქვეყნო თავის ვალსა
და გმირული მკლავით გასჭედს
სანეტარო მომავალსა.
მწარე აწმყოვ, სიმწარითა
ნაშობი და გამოზრდილი
აი, შვილი მოგიძღვენი!
მებრძოლია გამოცდილი!

სცენა ფოთის საპატიმროში.

მოჭუაგთ ხაბურზანიას მიერ გაფიცვისთვის დაპატიმრებულები, მარგანეცის 5 მუშა, რამოდენიმე ქართველი და ერთიც სომეხი ჭინჩაკისტი. შემოდის პოლიცმეისტერი და ეკითხება ქართველ მუშებს თუ რისთვის დაიჭირეს. ისინიც შესაფერ პასუხს აძლევენ. შემდეგ მიუბრუნდება ჭინჩაკისტს.

პოლიცმეისტერი. შენ რიდასთვის დაგიჭირეს?

ჰინჩაკისტი: აბა რა ვიცი ბ-ნო, მე ხომ მაგათი ამხანაგი არა ვარ, რომ მაგათთან დამიჭირეს; ღმერთი რჯული გაფიცვაში მონაწილეობა არ მიმიღია, მხოლოდ ბრალი ის მაქვს რომ ქართველები მოსულან ჩემთან და ჩემი თავი თარჯიმანათ წაუღიათ რადა სომხებთან, მეტი არაფერი ბრალი არა მაქვს ბ-ნო მე მაგათთან საერთო არა მაქვს-რა!

მეორე დღეს ისევ შემოდის პოლიცმეისტერი და ქართველებს ეუბნება: თქვენ დღეს ან ხვალ გაგიშვებთ, მაგრამ უფრთხილდით რომ ნაკლები ილაპარაკოთ. წამოვარდება თავზარ-დაცემული ჭინჩაკისტი და ეუბნება: ვა, ბ-ნო განა მე არ გამიშვებთ?

პოლიცმეისტერი. შენი ვინაობა და მოქმედება ჯერ-ჯერობით არ არის გამორკვეული.

ჰინჩაკისტი. ბ-ნო რას ბრძანებთ, როგორ თუ გამორკვეული არ არის, ღმერთი რჯული, მეც მაგათი ამხანაგი ვარ, ჩვენ ერთათ ვიყავით საქმეში და ერთადაც დაგვიჭირეს, ჩვენი ლხინიც და ჭირიც ერთია, განა ჩვენი დაშორება შეიძლება? ვა, ჩვენი საქმე მთელმა მუშებმა იციან, ვისაც გინდა ჰკითხეთ; ჩვენ ერთნი ვართ!

პოლიცმეისტერი: მაშ კარგი რახან აგრეა გამოვიძიებთ და პასუხს გაცნობებთ. გადის.

შავ-თვალა

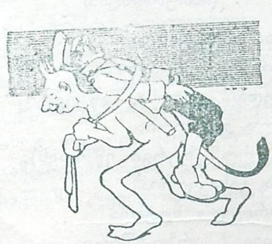

ლანჩხუთის ვაჭართა შორის.

ერისტომ უთხრა სილოვანს:
„პავლიამ შეგვაცდინაო,
კვირის ვაჭრობაც გაგვიშვა
ტყუილათ შეგვარცხვინაო.
წყეულიც იყოს მარადის
ეგ ჯიბგირი და ქურდიო
სულ ყველას როგორ ენდობა
სილოვან ეტყვის: „რა ვიცი“
ერისტო, ჩემო ძამია,
დავბერდი მარა ასეთი
სირცხვილი არ მიჭამია.
ვხედავ გამაგრდენ ნოქრები
ამან მომიკლა გულიო;
ოხერი ახალ თაობა
მეგონა დამარხულიო.
პავლიამ მაშინ დაგლუპა
ნოქარს რომ მოუცხუნაო
აწი კი ყველა მივხთებით
ზრუგზედ რომ მოგვეცხუნაო.
მარა რაც მოხდა, წავიდა,
აწი ვისწავლოთ ჭკუაო
თავს დააბრალოს ყველამა
სიაბდლით რაც მოუვაო.

შხანკოლა.

ტოლსტოი და პურიშკევიჩი.

პურიშკევიჩი. ჩვენ როგორც დიდებულ სახელმწიფო მოღვაწეებს, სადა გვ კალიან ისეთი უმნიშვნელო საქმეებისათვის, როგორიც ტოლსტოის დღე! ასწაულია!

რკინის გზის მთავარი სახელოსნო.

ძმაო ეშმაკო! გაიგე
ჩხუბი რომ მოხდა ტოკარში?
მაშ მოგახსენებ, გენაცვა,
თუ რამ ასტეხა განგაში.
მას შემდეგ, მათრახის კუდის
რაც შემოვიდით ხმარება,
ის „სათაყვანო აკორდი“
ბევრს აღარ გაეხარება.
ბევრმა იჩხრიკა ყურები,
გამოიფშვნიტა თვალები...
ნიკოც ამ ჭკუას დაადგა
„კუდინით“ დანამთვრალები.
წინეთ თუ არვის იღებდა,
დღეს გამოუჩნდა ადგილი,
მაგრამ შერჩევა დაიწყო
(სურს „ამხანაგი“ ნამდვილი.)
კანდიდატები გამოჩდენ
ერთის სანაცვლოთ სამია,
მაგრამ რას ფიქრობს ნიკოი,—
ამას ვინ იტყვის ძამია?!
—მე მივიღებ იმ სამ კაცში
მცირე ჯამაგირიანსო
და რას მირჩევს, ეხლავ ვკითხავ
ჩემს მეგობარს ივლიანსო.
ამ დროს თვალწინ აეტუზა
ჩვენი სამსონ ჩილინგარი,
და ვასოს მიღება სთხოვა
თუმც მიიღო ცივი ვარი.
ამან ეს სთქვა, იმან ისა
ჩხუბი გაიმართა მთელი,
და ერთმანეთს დაუზილეს
მხარ-თეძო-გვერდ-საფეთქელი.
ახლა შენ გთხოვთ, ჩვენო ეშმაკ!
მოახდინო შენი სუდი
და დაბეჟილ ადგილებზე
მათრახისა გაჭკრა კუდი.

ალ. ზაგლობა.

ნიკოლაძე და ზდანოვიჩი.

ნიკოლაძემ ფოთისთვის ითხოვა საფუთო გადასახადი, სამინისტროც თანაგრძნობით შეხვდა. ეს შეუტყვია შავი ქვის მეფეს გიორგი ზდანოვიჩს და კომპ. ამხედრებულა ნიკოლაძის წინააღმდეგ და მოუქუსლავს პიტერში. ზდანოვიჩი მეცადინობს არ მიეცეს ნიკოლაძეს შავი ქვისაგან არაფერი. როცა ეს გაიგეს ფოთელმა ბერძნებმა, რომელთაც დიდი წარმოება აქვთ ჭიათურაში, ადგენ და სამინისტროში დეპეშა აფრინეს: „ჭიათურის შავი ქვის დიდი უმეტესი წარმოება გვეკუთვნის ჩვენ, ჩვენ თანახმა ვართ გავიღოთ საფუთო გადასახადი. არ ვიცით რას ეჩხირებიან ზდანოვიჩი და აბაშიძე‘‘. ვნახოთ რითი დაბოლოვდება ნიკობურგის და ყორყიკბურგის დატაკება. ისე კი ვფიქრობთ რომ ,,გამეჩის მოჭიდავე ხარს რქები არ შერჩება‘‘.

ავ-ყია.

მესტვირული

(ბათუმისათვის)

ამიტყდა ამიყაყანდა
ცოდვილი ქვეყნის პირია,—
ვისაც სწვდა „კუდის“ ნაწყვეტი
სულ ყველა გადაირია.
(მტყუანს, რომ ზურგი ეწოდეს),
(ან კი რა გასაკვირია)
ვისმინე ბრიყვთა მუქარა
და ლანძღვა ხშირზე-ხშირია
(ვინ გასჭედს ბრიყვის ლაგამსა!?!?
ასემც ქნას—სულ უყვირია.)
გარდამხდა გარდასავალი,—
უმართებულო ჭირია
(ნუ გიკვირს ჩვენში ამგვარი..
—შავი ზღვის განაპირია.)
მარა არ დავდობ ქაჭ ნჩას,

რაც შემხვდეს გასაპირია;
მუქარამ გამაკაჟრკინა,
ვითა კლდე, ქვითაკირია.
ძველი მესტვირე გახლავარ
ქამანჩაც ხელში მჭირია,—
ვატარებ გუდას ქებულსა,
ზედ მაქვს მობმული სტვირია.
კიდევ დაუკარ ქამანჩავ...
ჰარალი, ჰერი—ჰერიო,
საკვირაოშკოლო სექციამ
ჯერ ვერ ქნა ვერაფერიო;
სამი თვე არის ღიღინობს
დრო კი დახარჯა ბევრიო,—
ალთას და ბალთას მიდიან
არიეს მონასტერიო.
შევუპიტინე მათ კრებას,
იყვირეს: აჰა, მტერიო?..
შემოჩენილი იქნება,
„კუდინის“ აძევს ფერიო.
ქურდულათ შემოგვპარვია
მესტვირე, ეგ ოხერიო
(სწორეთ ამათზე ითქმება,—
ნაცარს ადინეს მტვერიო.)
დამიცაცხანეს: „მოგვშორდი,
აქედან გაეთერიო!“
იმდენი მხდალი არა ვარ
მუქარა შევიფერიო
და მივაძახე ზოგ მათგანს:
(რომ უცებ მოვიგერიო)
მისთვის გიახელ, გიცხუნო
ზურგზე მათრახის წვერიო!
მაქ ცოდნა არის საჭირო,
საქმისა შესაფერიო
და არა ენის ტრიალი,
არც მუშტი მოსაღერიო,
არცა უმანკო მანკობა,
არც კაბა შესაკერიო.
თქვენისთანებზე ითქმება,—
„სად თეკლე, სად ეთერიო!“
განდიდებისთვის გჭირიათ
საქმეში ტყვილათ ერიო?

ბლიკვაძე.

ეფისკოპოზის სიზმარი.

(გაგრძელება. იხ. „ეშმ. მათრ.“ № 22)

ეფისკოპოზი. (თავისთვის) სიწმინდე სარწმუნოებისა მტკიცეთ უნდა იყოს დაცული. სარწმუნოება საფუძველია ხალხის კეთილდღეობისა. სარწმუნოების საფუძველს ღვთის შიში და მოკრძალება შეადგენს. ზოგიერთი მღვდლები კი ამ საფუძველს არყევენ; განსაკუთრებით კი სემინარიაში განათლებულნი. ეეხ, (ხელს ჩააქნევს). სამწუხაროთ დღევანდელი განათლება სულ ეშმაკისაკენ არის მიმართული. (ფიქრის შემდეგ) გამრავლდენ ღვთის უარმყოფელნი, ეკლესიის უარმყოფელნი, სულისა და საიქიოს უარმყოფელნი. (ხელებს მაღლა ააპყრობს) ღმერთო დიდებულო, ღმერთო ძლიერო, ცისა და ქვეყნის ხელთა მპყრობელო, შენ მოუვლინე მრისხანება შენი წარმათთა ამათ და დაანახვე მათ ძლიერება შენი. (ფიქრის შემდეგ) უნდა ზომები მივიღოთ, სასტიკი ზომები, რომ სემინარიაში არც ერთმა საერო წიგნმა, არც ერთმა გაზეთმა არ გაიპაპანოს და იქნება ამით მაინც ვიხსნათ მომავალი მღვდელნი წარმართთა გავლენისაგან. (კარი გაიღება, შემოვლენ თავადი დურმიშხანი და სილოვანი. დურმიშხანი მაზრის თავად-აზნაურობის წინამძღოლია და ამიტომ მილიციის პრაპორშჩიკიც არის, რასაკვირველია; სილოვანი კი მასწავლებელია სემინარიისა. თავს დაუკრავენ ეფისკოპოზს).

დურმიშხანი. ყოვლად სამღვდელოს დილამშვიდობისა (ხელზე ჰკოცნის. სილოვანიც ხელზე ჰკოცნის).

ეფისკოპოზი. დაბრძანდით თავადო დურმიშხან, დაბრძანდით სილოვან! (დასხდებიან).

დურმიშხანი. ბოდიშს ვიხთით, ყოვლად სამღვდელო, რომ გაწუხებთ; ჩვენს მეტი სხვაც ბევრი გყავთ შემაწუხებელი; მაგრამ ღვთისა, ხელმწიფისა და სამშობლოს ერთგულება, სამსახური და სიყვარული გვავალებს და გვაიძულებს, რომ შეგაწუხოთ.

ეფისკოპოზი. რატომ ბრძანებთ მაგას, თავადო დურმიშხან, რატომ, ჩემი სადგომის კარი მუდამ ღია არის ყველასათვის და მით უმეტეს თქვენთვის.

სილოვანი. (ხან დურმიშხანს მიჩერებია და ხან ეფისკოპოზს) ყოვლად სამღვდელოს ჩვენზე ნაკლებ არ შესტკივა გული სამშობლოსათვის.

დურმიშხანი. ჩვენზე უფრო, ბ-ნო სილოვან, ჩვენზე უფრო! ჩვენ სად შეგვიძლია იმდენი სარგებლობა მოვუტანოთ ჩვენს სამშობლოს, რამდენიც ყოვლად სამღვდელოს შეუძლია!

ეფისკოპოზი. ჩემი სიცოცხლე, ჩემი ამ ქვეყ-

ნიური ბედნიერება უფალსა და სამშობლოს შევწირე. ღვთის შიშმა და სამშობლოს სიყვარულმა შთამაგონეს ბერათ აღკვეცა. სულიწმიდა მაგონებდა, რომ ამ გზით მე უფრო ვემსახურებოდი როგორც უფალს, ისე სამშობლოს, და არც შევმცდარვარ: სიწმინდეს სარწმუნოებისას მტკიცეთ ვიცავ და უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი ჭეშმარიტ მოძღვრებას ხალხში ვავრცელებ.

სილოგვანი. ხალხს ძალიან ბევრი მტერი ყავს, ყოვლად სამღვდელო და იგინი გვეღობებიან წინ როგორც ჩვენ, ისე თქვენ.

დურმაშხანი. და უპირველესი მტერი ჩვენი ხალხისა არის სოციალ დემოკრატია.

სილოგვანი. სწორეთ ეს უნდა მეთქვა მეც. სოციალ-დემოკრატები იმისთანა მტერია ჩვენი სამშობლოსი, ჩვენი კულტურისა, რომლის მგზავსიც ჩვენმა ისტორიამ არ იცის. ამ მტერთან საჭიროა სასტიკი ბრძოლა ყოველგვარის საშუალებით.

ეფისკოპოზი. მე სრულიად გეთანხმები. თუ ჩვენ როგორმე სოციალ-დემოკრატები არ მოვსპეთ, არ გავანადგურეთ, ისინი გაანადგურებენ სარწმუნოებას და მაშინ სამშობლოც განადგურდება.

დურმაშხანი. გარწმუნებთ, რომ რეაქციამ ჩვენს სამშობლოს დიდი სარგებლობა მოუტანა, ძალიან დიდი. მთავრობამ ჩვენი სამშობლო დაღუპისაგან იხსნა. წარმოიდგინეთ, რომ მთავრობა მართლაც დამარცხებულიყო. მერე რა მოხდებოდა? ბიჭ-ბუჭები, მაწანწალები, ქურდები, ავაზაკები, ყაჩაღები — ერთის სიტყვით სოციალ-დემოკრატები გაბატონდებოდენ და მთლათ გაანადგურებდენ ჩვენს ქვეყანას.

სილოგვანი. ახლაც გაანადგურებენ, ახლაც, თუ ყველამ თვალები არ გავახილეთ. ჩემის ფიქრით*) რეაქციამ ჩვენს სამშობლოს დიდი ზარალი დაატეხა თავს, მაგრამ სოციალ-დემოკრატების ბატონობა კი მოსპო და ამით დიდი, ძალიან დიდი სარგებლობა მოუტანა ჩვენს ხალხს. ამ სარგებლობას რომ ზარალს ვუდარებ უნდა გამოვტყდე, რომ სარგებლობა ბევრით მეტია. სოფელი ისევ აშენდება, აშენდება დაბა, ქალაქიც, თუ კი ერი ცოცხალია, მაგრამ რაკი ერი მოისპობა, მოკვდება, ის ვეღარასფერს ვეღარ ააშენებს.

დურმაშხანი. დიდებული აზრია, დიდებული!

ეფისკოპოზი. ღრმა მეცნიერული აწონ-დაწონვაა ჩვენი ცხოვრებისა.

სილოგვანი. (უფრო თამამათ) ჩემის ფიქრით, ორი იმდენი რომ გადაეწვა და დაექცია რეაქციას, რაც გადაწვა და დააქცია და სამაგიეროთ სოციალ-დემოკრატები ჩვენში მთლათ მოესპო, მოესრისა, მადლობის მეტი არაფერი არ გვეთქმოდა.

დურმაშხანი.) (ერთად) სრული ჭეშმარიტ-

ეფისკოპოზი.) ბაა, სრული ჭეშმარიტება.

სილოგვანი. (განაგრძობს) სამწუხაროთ ისინი დარჩენ ჩვენში ძველებურათ და ძველებურათვე განაგრძობენ ქვეყნის გამანადგურებელ მოქმედებას. ბრძოლა უნდა, სასტიკი ბრძოლა.

დურმაშხანი. (ეფისკოპოზს) და თქვენ, თქვენო მეუფეპავ, უნდა დაგვეხმაროთ ამ ბრძოლაში.

ეფისკოპოზი. (ხელ აპყრობილი) ყოველ დღე ხელ-აპყრობილი და მუხლ-მოდრეკილი ვკრულავ მათ და უფალსა ჩვენსა მათ განადგურებას ვევედრები.

სილოგვანი. ჩვენ სრული დარწმუნებული ვართ, ყოვლად სამღვდელო, რომ თქვენს ლოცვა-კურთხევას არ მოაკლებთ ჩვენს ქვეყანას და წყველა-შეჩვენებას მის მტრებს, მაგრამ ჩვენ სხვა გზითაც გვინდა თქვენი დახმარება.

ეფისკოპოზი. რაც კი შემიძლია დიდის სიამოვნებით, ნეოლოთ ისე, რომ ეს არ გამოაშკარავდეს, თორემ გარდა იმისა, რომ უშვერი ლანძღვა-გინება იციან იმ ეშმაკის ნაბიჭვრებმა, ამიტეხენ რასმე.

დურმაშხანი. (იცინის) ეშმაკის ნაბიჭვრები! ხა,ხა,ხა,ხა! საუცხოვო დახასიათებაა, საუცხოვო! ეშმაკის ნაბიჭვრები! ხა,ხა,ხა,ხა!

სილოგვანი. ლანძღვა-გინების მეტი აბა რა უნდა მოვთხოვოთ იმ უსინდისოებს, ყოვლად მყრალებს, ყაჩაღებსა და საზიზღარ, საძაგელ უტვინოებს! (პაუზა) თქვენგან აი რა დახმარება გვჭირდება, ყოვლად სამღვდელო! ეპარქიალურ სასწავლებელში მე აღმოვაჩინე ორი მასწავლებელი სოც.-დემოკრატი.

ეფისკოპოზი. (გაკვირვებული) ეპარქიალურ სასწავლებელში სოციალ-დემოკრატი მასწავლებელი!!

დურმაშხანი. დიად დიად, ყოვლად სამღვდელო!

სილოგვანი. მასწავლებელი კი არა, ყოვლად სამღვდელო, მასწავლებლები! ერთი კი არა, ორი, ყოვლად სამღვდელო, ორი! (ორ თითს მაღლა ასწევს).

ეფისკოპოზი. საიდან შეჰყვეს იმ უწმინდურებმა იქ თავი! საიდან?

სილოგვანი. თუ თქვენ არაფერი არ გექნებათ ამის წინააღმდეგი, უსათუოთ უნდა მოვიშოროთ ისინი თავიდან და მოვიშოროთ, რაც შეიძლება მალე.

ეფისკოპოზი. რომლები არიან ეგ უწმინდურები?

სილოგვანი. ჩალაძე და ბლიაშვილი, ყოვლად

*) სილოგვანის „ფიქრებს“ ვინ არ იცნობს.

ეფისკოპოზი. ახლავე უნდა დავათხოვნინო ორივე, ახლავე!

დურმიშხანი. თუ თქვენ ნებას დაგვრთავთ, ყოვლად სამღვდელო, ჩვენ ეს საქმე კარგათა გვაქვს მოფიქრებული და გამოწყობილი.

სილოვანი. მარტო დათხოვნა არა კმარა, ყოვლად სამღვდელო! საჭიროა, რომ ჩვენი ნვეყანა გავსწმინდოთ ამ უწმინდურთაგან.

ეფისკოპოზი. საუცხოვო აზრია, მაგრამ როგორ მოვახერხოთ?

დურმიშხანი. სულ ადვილათ. ხვალვე ერთს ჩავუფურჩულებ და ოცდა ოთხ საათში გააქრობენ აქედან ორივეს.

ეპისკოპოზი. (ღიმილით) ჩინებული აზრია, ჩინებული.

დურმიშხანი. თქვენდა დაუკითხავათ ვერ გავბედეთ, ყოვლად სამღვდელო! სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებლები არიან და თქვენი ნებართვა ჩვენთვის საჭირო იყო.

ეფისკოპოზი. მე დიდ, ძალიან დიდ მადლობას გიცხადებთ ამ გვარი უანგარო და პატიოსანი მოღვაწეობისთვის.

სილოვანი. მე მიზნათა მაქვს, გამოვიძიო, არიან თუ არა სადმე ჩვენს სასწავლებლებში სოც.-დემოკრატი მასწავლებლები. როცა ჩემს გამოძიებას დავამთავრებ და ფაქტები ხელში მექნება, სულ ყველას უნდა ავუგოთ ანდერძი, სულ ყველას.

ეფისკოპოზი. დიახაც, დიახაც, ბატონო სილოვან! ჩვენი ახალთაობა თანდათან ირყვნება; ღვთის შიში აღარა აქვს, მთავრობის სიყვარული, უფროსების პატივისცემა. და თუ აღზრდის საქმე თქვენისთანა სპეტაკი მიმართულებისა და დიდი ბუნების მამულიშვილთ არ ჩავაბარეთ, ჩვენი ერი დაიღუპება, გადაშენდება. (დურმიშხანი და სილოვანი ადგებიან).

დურმიშხანი. აწი კი დროა, რომ მოგასვენოთ, ყოვლად სამღვდელო! (ხელზე კოცნიან) ხვალ მე იმასა ვნახამ და ზეგ თქვენი მასწავლებლები ჩვენს ქალაქში აღარ იქნებიან! (იცინიან)

ეფისკოპოზი. ემსახურეთ სამშობლოს და უფალი არ დაივიწყებს თქვენს სამსახურს. (თავს უკრავენ და გადიან; ეფისკოპოზი მაგიდასთან დაჯდება) ზეგ მე მწირველი ვარ. უექველათ ქადაგება უნდა წარმოვსთქვა. (ხელებზე თავს დააყრდნობს და ჩაფიქრებულია რამოდენიმე ხანს) სულო წმინდაო! იყავნ ჩემთანა. მომეც მე ნიჭი და მჭერმეტყველება, რათა ვასწავლო ხალხს შიში და კრძალვა ღვთისა, მორჩილება მთავრობისა და რიდი და პატივისცემა უფროსებისა. (ქაღალდს ამოიღებს, კალამს აიღებს და სწერს, თან ხმა მაღლა გამოთქვამს თავის აზრებს) ძმანო ქრისტიანენო! ნუ იუნჯებთ საუნჯეთა ქვეყანასა ზედა. იუნჯებდეთ საუნჯეთა ცათაშინა, სთქვა უფალმან ჩვენმან იესო ქრისტემან. რას ნიშნავენ ესე ღვთაებრივი სიტყვები! ქრისტე მაცხოვარი ჩვენი ამაოთი გვასწავლის, ძმანო ქრისტიანენო, რომ ამა ქვეყნიური ყოველივე უქმი და წარმავალია, რისა გამო ამა ქვეყნიური ცხოვრებისათვის ზრუნვა ამაოა, ამაოსა ზედა! ყურადღებანი თქვენნი ჯერ არს მიაპყროთ საიქაო ცხოვრებასა რათა ქვეყნიურით სატანჯველითა დაიმკვიდროთ სასუფეველი ცათა. ნუ ზრუნავთ ხორცისათვის, ძმანო ქრისტიანენო, რამეთუ ხორცი ეშმაკისა არის, იზრუნეთ სულისათვის, რამეთუ სასუფეველი დაგიმკვიდროსთ თქვენ. რასა ნიშნავს ზრუნვა ხორცისათვის, ძმანო ქრისტიანენო! ოდესაც ეძიებდეთ თქვენ სიმდიდრესა, კარგსა სახლ-კარსა, კარგ სასმელსა და საჭმელსა, კარგსა ტანისამოსსა, და სხვათა მისთა მაგვართა ეს არის ზრუნვა ხორცისათვის ვინცა იზრუნოს ხორცისათვის იმან დაჰკარგოს სული თვისი, რამეთუ ასე გვასწავლის უფალი ჩვენი. თქვენ კი დაჰკარგეთ ხორცი, უარჰყავით ყოველი ამა ქვეყნიური, ნუ ზრუნავთ ამ ქვეყნიურ ცხოვრებაზე, მოითმინეთ აიტანეთ ამ ქვეყანაზე ყოველისფერი და სამაგიეროთ მოიპოებთ სულსა, სამოთხესა შინა დაგამკვიდრებსთ თქვენ უფალი ჩვენი. (ჩუმათ თვალს გადაავლებს დაწერილს) უჰ, ერთი შევისვენო! (ადგება შკაფთან მივა, გააღებს ამოიღებს ჯიბიდან, გააღებს, ქიქას ღვინით გაამსებს და გადაჰკრავს, მეორეთ გადაჰკრავს, შემდეგ შკაფის კარებს მიხურავს, გასაღები შიგ დარჩება და ხვნეშით გადის მეორე ოთახში) ეეხ! მძიმეა სამსახური უფლისა, მაგრამ ნეტარება მას, ვინც უფლის გულისათვის ამ ქვეყნიურს ყოველისფერს უარჰყოფს. (გასავალ კარებთან აღმოსავლეთისაკენ მოტრიალდება და ხელებს აღაპყრობს) მომიხსენე მე უფალო, ოდეს მოხვიდე სუფევითა შენითა! გატრიალდება და გადის).

ი. გომართელი.

(შემდეგი იქნება).

პურიშკევიჩი და ია ეკალაძე,

„ნიშადურ“-„ისარი“ და „რუსკოე ზნამია“.

ბურიშკევიჩი. ეოგედგვარი უბედურება და შეგიწ-როება ხალხისა, რევოლიუციონერებისაგან ხდება. საკვი-რო, რომ ჩამოხრჩობილ იქნან ყველა რევოლიუციონე-რები და ქვეყანა აუვადება.

ია ეკალაძე. დიდი უბედურება გამოიარა ჩვენმა ხალხმა სოც.-დემოკრატებისაგან. სოც.-დემოკრატები იბ-რძოდენ თვითმბრობელობის განსამგრეველად. სიბუთი გნებავთ? ინებეთ: სოც.-დემოკრატების სახელითა განა არ ჩადიოდენ ჩვენში სხვა და სხვა ბოროტებას?

„ნიშადური“. სოც.-დემოკრატებმა დაქციეს ქვე-ყანა. ისინი რომ არ ეოფილეყვენ, გუნია და რიშ-ბაბა ქვეყანას ასუნებდენ. სოც. დემოკრატების სახელითა გა-ნა ჩვენში ხალხს არ ავიწროებდენ?

„ისარი“. დიახ რომ სოც.-დემოკრატებმა დაქცი-ეს ქვეყანა. ისინი რომ არ ეოფილეყვენ გუნია და რიშ-ბაბასთან ერთად ჩვენ ქვეყანას სამოთხეში ვუარვ-დით თავს. განა სოც.-დემოკრატების სახელითა ხალხს არ ჩაგრავდენ?

„რუსკოე ზნამია“. რევოლიუციონერებმა დაქ-ციეს რუსეთი. ისინი რომ არ ეოფილეყვენ, რევოლიუ-ცია არ მოხდებოდა, რუსეთი რწმენილივით განაბული იქ-ნებოდა და ქვეყანა დაწუნარებული, მორჩილი და აუვა-ბული.

ია ეკალაძე. სოც. დემოკრატებმა გაანადგურეს ჩვენი ხალხი. მე და გუნია, რიშ-ბაბა და „ისრელები“ კი ხალხს ბედნიერებას მივანიჭებდით. ძალა და დონე, გმი-რობა და თავდადება არ შეგვეძლო თუ? რიტა სოც. დე-მოკრატები ქუჩაში სისხლისაგან იცდებოდენ, მე და გუ-ნია თვალ-თვალ სორაში ვიუკეთ შეკუნჩხული და ხალ-ხის ბრძოლას თანგრიდან ქუჩაზე ხანდახან თუ კაკვგხე-დავდით. გმირობა მაშ რა ჯანაბაა!.. არა, სულ თვალ სორაში არ ეოფილვარ. ერთხელ სოფლათაც ჩამიცდა ფეხი და რიტა სქმე სქმეზე მიდგა და საჭირო შეიქნა გაუჩნდებულ რაზმელებთან ბრძოლა. მათთვის იარაღის აერა, მე, შიშისაგან აცახცახებულმა, თვალი-ისაკენ მოგკურცხლე, სოც.-დემოკრატმა ნ. მინდიაშვილმა კი ხალხს თავი შესწირა. დასკვნა: სოც.-დემოკრატებმა და-ქციეს ქვეყანა. იგინმა ხალხის სქმეს თავი შესწირეს. მე კი მოგკურცხლე, თავს ვუშველე, გმირობა ჩავიდინე.

„ისარი“. სოც.-დემოკრატებმა დაგვდუჭეს. ხალ-ხმა კიტა აბაშიძე და იაკობ ფანცხავა დეპუტატებათ არ აირჩია.

„ნიშადური“. დაგვდუჭეს, სწორეთ დაგვდუჭეს.

ბურიშკევიჩი. ვინ დაქცია მოსკოვი, ბალტიის მხარე, ტიმბირი, მაეალი რუსეთი? რევოლიუციონერების მოქმედებამ.

„ნიშადური“. ვინ დაქცია იმერეთი, ქართლი, კახეთი, გურია, სამეგრელო, მთელი საქართველო? სო-ციალ დემოკრატების მოქმედებამ.

„ისარი“. დიახ, რომ ასეა.

„რუსკოე ზნამია“. ვინ შეაცდინა რუსეთის მართალმორწმუნე, მუდამ მორჩილი, თვითმბყრობელობა-სადმი სიყვარულით გამსჭვალული ხალხი? ვინ დაბირდა მას მიწა და თავისუფლება, წოდებრივი კათანასწორება, რესპუბლიკა და სხვა ასეთი სასულელეები? რევოლიუ-ციონერებმა, ღვთისაგან შეჩვენებულმა, წეეულმა რევო-ლიუციონერებმა.

„ნიშადური“. ვინ შეაცდინა ჩვენი ხალხი? ვინ დაბირდა მას მთელი მიწა და მთელი თავისუფლება, დე-მოკრატიული რესპუბლიკა და სოციალიზმი? ვინ დაბირ-და მას წოდებრივი კათანასწორება, ბრწყინვალე თავადის კიტას კაკლეხკაცება? ჩვენმა სოციალ-დემოკრატებმა.

„ისარი“. ჭკი, ჭკი რომ ეგრეა.

ბურიშკევიჩი. რევოლიუციონერებმა დაღუპეს რუ-სეთი. მოსპეთ რევოლიუციონერები და აუვადება რუ-სეთი.

„ნიშადური“. სოციალ-დემოკრატებმა დაღუპეს საქართველო. დასკვნა: მოსპეთ სოც.-დემოკრატები და აუვადება საქართველო.

ია ეკალაძე | ამინ!
„ისარი“
ბურიშკევიჩი | ჩვენც ამინ!
„რუსკოეზნამია“

კენტი.

—

ეშმაკი—კირიელეისონ! კირიელეისონ, კირიელეი-სონ!

ბროვინციის მოდგაწეები.

(ხონი)

ვალოდია აბაშიძე (იგივე ვალადმერი)

ორი წელიწადია, რაც ვალოდია აბაშიძე ხონს ეს ტეშრა. დიდხანს იყო ვალოდია საზოგადოების მიერ უუურადღებოთ დატოვებული და ისიც ჩუმათ უდრტვინ-ველათ სასამართლო ბოქაულათ მწერლობას ეწეოდა. მა-გრამ საზოგადოების გულ-გრილობა ერთობ გაჭარა და დიდი მოთქმა-მოთქმა შეიქნა, როცა ვალოდია სცენაზე „არსენას“ როლში იხილეს. ამის შემდეგ ერთმა წრემ „ჭეშმარიტ ქართველებათ“ წოდებულმა, საამოდენებით მიიდო ეს „перекати поле“, გადაუშალა თავისი გულ-და უთხრა: მობრძანდით ძვირფასო სტუმარო, მოი-კალთეთ აქ, გეეოფთა ამდენ ხანს ხეტიალი და ბედის ძე-ბნა; შენ აქ „თბილ ადგილს“ იშოვნი, ბატეგ-დიდებას მოიხვეჭო... და ვალოდიამაც ორივე ხელი გაუწოდა სტუმარ მოეკარე მასპინძელთ, გრძელ უდგაშებში ჩაი-ცინა და თავადი ეშმაკურათ შეათამაშა. ამ დღიდან ვა-ლოდიას ვარსკლავი თანდათან სხივოსნდება და ბოლოს საკვანებით იწყებს კაშკაშს. ეს მოხდა მაშინ, როდესაც ის გაზ. „ისარში“ ხონელ „ჭეშმარიტ ქართველების“

ვექილთ გამოვიდა და აქაურ კორესპონდენტს კამათი დაუწყო. თუმცა ვალდიდა ამ, მისთვის უცხო, სსპარეზზე დამარცხდა რადგან დგუნიას ოდენა ფხიანობა ვერ გამოიჩინა ჭორების თხზვაში, მაგრამ მაინც ეურნალისტის სახელი გაითქვა... ქართულ ლიტერატურას ვალდიდა აკობიას ნაწარმოებით იცნობს. იმისი ოთხი ტომი ძვირფას თხზულებათ მიაჩნია და თითქმის ზეპირადაც იცის. ამის გამო ვალდიდა ქართულ ენის მცოდნეთ მიაჩნიათ...

გაიხსნა თუ არა ხონში პროგიმნაზია, ვალდიდის, დაპირებისამებრ „კანცელერის“ ადგილი უშოვეს. გახარებულმა ვალდიდამ მეორე დღესვე ორი „კაკარდა“ გაჭერა ახალ ნაყიდ ქუდზე და სანცობი ვიზიტით ჩამოუარა.

დღეს ვალდიდა ჩინებულათ ასრულებს თავისს მოვალეობას... თავდამდაბა, თავაზიანობა და სხვა ბევრი ამგვარი თანდაყოლილი თვისებები—სრული თავდებია იმისი, რომ აბაშიძე უეჭოსების ეურადღებას დიმსსხურებს და დირექტორობას თუ არა, ინსპექტორობას მაინც იშოვის ხონის პროგიმნაზიაში...

№ 1.

ასე მღერიდენ.

...რაც შრომის არის ნაყოფი თვით მშრომელების ხელია,
ამასაკი ვერვინ უარყოფს, თუ არ კიეი და უბელია.
ხალხის საქმეთა მოწყობა თუ, მათი კამგეობაო,
თუ არ ხალხს ვის შეუძლია? რეგითაც მას ერგებაო.
მუშაა ქვეყნის მეურნე, მტეხავრებთა გამომკვებავი,
ჯ დღემდე თუ არ იცნობდენ, დღეს რათ არ სცნობენ ნეტავი?
შენი ჭირიმე მუშაო, ვინ აცვდეთ თქვენსა მკლავსაო,
რომ ქვეყნის კამოსაკვებათ ძალას დაატანთ თავსაო.
ახლა-კი დროი იცვალა ჩვენც მოგიდგებით გვერდშიო,
ნუ დავშორდებით ერთმანეთს ლხინსა და განსაცდელშიო.

ასე მღერიდენ იმ დროში:
გიორგი, კიტა, ვალიკო,
ირდიონი, სიდოვან,
ფანტხავაც მათთან მდგარ იყო.
ამირანები „ისრადან“
შესაერთებლათ მზათ იყო,
თვით „ფარულთათვისც“ იმ ყამათ
საგმირო საქმე სხვა იყო.

დრო კვლავ იცვალა, და ზემოთ მოხსენებული ჰირები, ხელაო იცვლიან სიმაგრეს წუალს მისცენ დანაპირები. ჯერ „მოიმსქნეს“ ალაგი სახტიო და თბილები, მერმე შეედგენ ჭორებსა ეს სინდის განაწბილები. მით დამტკიცეს ის საბრძნე რა მათებრ ხალხზე თქმულია, რომ „ანწლის სტვირი არ იმღერს მისთვის არც ვარგებულია.

გ. კვირტი.

ავადმყოფებს და სუსტებს „სპერმატინი“

თუ თქვენ დასუსტებული ხართ ფიზიკურ ან გონებრივ მუშაობით, თუ ჯანი გაიტეხეთ, ნერვები დაისუსტეთ ან ესა თუ ის სენი გჭირთ, სასოწარკვეთილებას ნუ მიეცემით, არის „სპერმატინი“. იგი სასურველ შვებას მოგცემთ. მას არ შეიძლება მედიკამენტი ვუწოდოთ, რომელიც ერთ რაიმე ადგილზე მოქმედებს, არა! ეს ნივთიერება სრულიად უვნებელია, იგი ცხოვრების ესენციაა, იგი ძალის მომმატებელია. „სპერმატინი“ მოქმედებს სისხლზე და აახლებს მას, აშორებს რა მავნე ელემენტებს, ჰხვდება რა იქ, სადაც უჯრედები ორგანიზმში რაიმე სენის ან სიბერის გ ვლენის ქვეშ იმყოფება, „სპერმატინის“ ნაწილები, ჯანმრთელობის დარაჯნი, იწყებენ ნაყოფიერ მუშაობას უჯრედების აღსადგენად, აწვდიან მას ახალ სისხლს და ახალ ძალას და ამით შეძლებას აძლევენ ბრძოლისას როგორც სენთან, ისე ყველაფრის განმანადგურებელ დრო-ყამთან „სპერმატინი“ შედეგია ბროუნ-სეკარის შესანიშნავ აღმოჩენისა. შველის ყველაფერს: სისხლნაკლებობას, ძალის სისუსტეს სიბერეში, მარაზმს, დაუძლურებულ ნერვიულ სისტემას, მამაკაცის სიუძლურეს, გადაჭარბებულ დაღლილობას გონებრივ და ფიზიკურ მუშაობის დროს, ონანიზმი შედეგს და წითელ ქარს, სიფილისს, სურავნდს, დამბლას, სქეოსბრივ მოჭარბებულ ურთიერთობის შედეგს, ხერხემლის ტვინის სატკივარს, ჭლექს, ქარებს, ქრონიკულ მუცლის შეკვრას, ბუასილს, ბნედას და სხვას. ეს საშუალება საუკეთესო ნაყოფს იძლევა.

ავადმყოფთა წერილები.

გ. ი. ახობაძე! მ. ხ. ამას წინათ გამოვიწერე თქვენგნით 2 ფლაკონი სპერმატინი, რომლის მიღების შემდეგ უკეთ ვგრძნობ. დარწმუნებული ვარ, იგი არის საუკეთესო საშვალება ნერვების სისუსტისათვის, რომლითაც მე 5—6 წელიწადი ვიტანჯებოდი, ვიდრე მე თქვენგნით გამოვიწერდი, მანამდის გამოვიწერე 4 ფლაკონი სპერმინი კოლენიჩენკოსი გაელილი წლის ნოემბერში, მაგრამ არავითარი საშვალება ჩემთვის არ მოუცია, ამატომაც გულ-წრფელ მადლობას ვწირავთ და ამასთანავე გთხოვთ წერილის მიღებისათანავე გაგზავნოთ 2 ფლაკონი სპერმატინი ახალციხეში, რომელსაც უგზავნი ჩემ ძმას, რომელიც იგივე ნერვების სისუსტით არის ავათ.

ადრესი: ახალ-ციხე, სევასტი პეტრეს ძე ნებიეროვი. პატივისცემით ნიკო ნებიეროვი. სოფელი ბარდა. 31 ივნვარი 1908 წელი.

„სპერმატინმა“ ი. ნ. ივანოვისამ დაიმსახურა აუარებელი სამადლობელი წერილი, ოქრის მედალი და უმაღლესი ჯილდო რუსეთში, ლონდონში, პარიზში და ბრიუსელში.

„უფრთხილდით სიყალბეს და მიბაძვას. წიგნაკები უფასოდ. ფასი ერთი ფლაკონისა 2 მ. 40 კ. გაგზავნა ერთიდან 4 ფლაკონამდე 40 კ. 5-დან 10-დე 65 კ. შუა აზიაში ორჯერ ძვირია, აღმოსავლეთ ციმბირში—სამჯერ. გამოწერა შეიძლება ფოსტით, მხოლოდ წინდაწინვე უნდა გამოიგზავნოს ბე ფოსტის მარკებით ან ფულით—მესამედი ფასისა.

მსურველს, ი. ნ. ივანოვის „სპერმატინის“ ეთხოვთ მიმართონ ჩვენ წარმომადგენელს მთელ კავკასიისათვის ი. გ. ახობაძეს. ადრესი: თფილისი, ბუშკინის ქ. № 15, ქარგასლის პირდაპირ. ან „სპერმატინის“ კანტორის განყოფილება: ბაქოში, ი. გ. ახობაძეს. სტარო-პოლიციის ქუჩ. სახ. ლაზარევისა № 14. და ქუთაისში, აფთიაქის საწყობში კოკოევთან მოიკითხეთ „სპერმატინი“ ახობაძისს. ბიათურაში იაშვილის აფთიაქში. ფოთში ბ-ნ კოხრეიძესთან. ცაგერში—ბ-ნს არსენ მკვანაძესთან.

წარმომადგენელი კავკასიისთვის ი. გ. ახობაძე. თფილისი, ბუშკინის ქუჩა, სახ. № 15, ქარგასლის პირდაპირ. **უბეოდ საქონელი არ იგზავნება.**

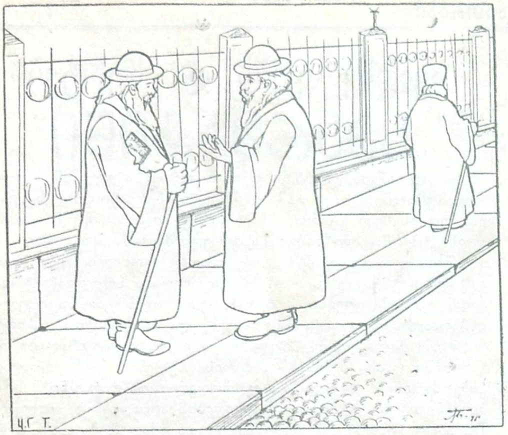

ქუთათური მღვდლების საუბარი.

პირველი მღვდელი. სახ-ერო მამაო! თითქო მთე-ლათ თქვენა ხართ აწერილი ამ „ეშმაკის მათრახში“!

მეორე მღვდელი. როგორ? განა მარტო მე? სამო-ნასტრო ვის არ გადაუხდია!..

მესამე მღვდელი. გარბის და თანაც ღაღადებს: „ვი-ჯმნი ეშმაკისაგან, ვიჯმნი ეშმაკისაგან, ვიჯმნი ეშმაკისაგან“!

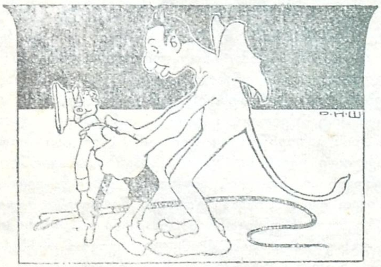

გასართობი.

ერთგული ცოლი.

ერთმა ქვრივმა აზნაურმა მდიდარი ლამაზი ქვრივი შე-ირთო. ჯვარის დაწერის ექვსი თვის შემდეგ ლამაზ ქვრივს მეუღლე ასტკივდა, კონტრაბანდმა კურიერმა თავი იჩინა... ქმარი თავს ევლება, ერთგული ცოლი მორცხვობს, ინაზება...

— რისი გცხვენია ჩემო ბაბუცი, ყოველ კაცს რომ უყვარდი მეც მისთვის შეგიყვარე, თვარა ქვეყნის მოძულე-ბული მე რათ მინდოდიო. ანუგეშა ქმარმა.

ახალმოდის სამძიმარი.

ერთ გურულ კნეინას ვაჟი გარდაეცვალა. მეზობლები ჩვეულებისამებრ მივიდნენ სანუგეშებლათ და სამძიმრის სათ-ქმელათ. სხვათა შორის ერთმა „შეგნებულმა“ ქალმა ასე მი-უსამძიმრა:

— თქვენ ეხლა რასაკვირველია „მატერიალურათ“ და-ჩაგრული ხართ, მარა „პრინციპიალურათ“ უნდა მოითმინოო!

ავ-ყია.

„ეშმაკის მათრახის“ ფოსტა

ლანჩხუთი. გ. ეკალს. თქვენი ლექსები მართლაც რომ ბლომათ მოგვდის და დიდის სიამოვნებითაც დავბეჭ-დავდით, რომ ერთი მათგანი ამისი ღირსი ყოფილიყო. აი თქვენი ახალი ლექსიდან უცვლელათ ერთი კუპლეტი.

თუნდ ბნელ საკანშიდ ჩამაგდონ,
იქ იყოს ირგვლივ ბნელაო,
მე მაინც სულ არ შევკრთები
„ოდელა დელა, დელაო“.

ეს რაღაც იმ ჩონგურს ჩამოჰკავს, რომელიც ვ. გუნიამ ამ სიბერის დროს აკაკის მისცა ხელში.

საუკეთესო მთელს თქვენ ლექსში ეს კუპლეტია:

ვერ შემაშინებს ციმბირი,
ვერც ციხე, სახრჩობელაო,
ვერც არხანგელსკში გაგზავნა
„ოდელა დელა, დელაო“.

რედაქტორ-გამომცემელი **თ. ბოლქვაძე.**

ყოველკვირეული იუმორისტული

კარიკატურებიანი ჟურნალი

„ეშმაკის მათრახი“

მთელი წლით ღირს . . . . . . 5 მან.
ნახევარი წლით . . . . 3 „
ერთი თვით . . . . 50 კ.

ვინც მთელი წლით გამოიწერს გასული წლის ეშ-მაკის მათრახის ყველა ნომრები უფასოთ გაეგზავნება.

მიიღება დასაბეჭდი განცხადებები: სტრიქონი პეტიტი-სა უკანასკნელ გვერდზე 20 კ.

რედაქციასთან მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე 11-დან 12 საათამდი შრომის ამხანაგობის სტამბაში. რუსკი ქუჩაზე № 3.

რედაქციის ადრესი. Тифлисъ въ редакцію „Ешмакисъ Матрахи“

ელექტრომბეჭდავი ამხანაგობა

„შრომა“

გადავიდა მიხაილოვის ქუჩიდან რუსკი ქუჩაზე სომეხთა სასულიერო სემინარიის ახალ შენობაში.

ღებულობს ქართულ და რუსულ საბეჭ-დავ საქმეებს.